

SỐ 299

KINH ĐẠI PHƯƠNG QUẢNG TỔNG TRÌ BẢO QUANG MINH

Hán dịch: Đời Triệu Tống, Sa-môn Pháp Thiên.

QUYỂN 1

Tôi nghe như vậy:

–Một thời, ở núi Linh thúu thuộc thành Vương xá, Đức Thế Tôn cùng với đại chúng Tỳ-kheo trăm ngàn người hội đủ, chư vị đều viên mãn tất cả bạch pháp, có trí tuệ vô lượng như bậc đại sư tử gầm rống, trí tuệ vô lượng được lợi ích lớn. Chúng Đại Bồ-tát gồm: Đại Bồ-tát Phổ Hiền, Đại Bồ-tát Bảo Ấn Thủ, Đại Bồ-tát Thường Hiện, Đại Bồ-tát Công Đức Trang Nghiêm, Đại Bồ-tát Phước Đức Âm, Đại Bồ-tát Đại Tuệ, Đại Bồ-tát Đức Nghiêm, Đại Bồ-tát Kim Cang Tuệ, Đại Bồ-tát Kim Cang Tạng, Đại Bồ-tát Kim Cang Quang, Đại Bồ-tát Kim Cang Khí Trượng, Đại Bồ-tát Diệu Kim Cang, Đại Bồ-tát Trì Địa, Đại Bồ-tát Hiện Nhất Thiết Pháp, Đại Bồ-tát Quán Tự Tại, Đại Bồ-tát Đắc Đại Thế Chí, Đại Bồ-tát Kiên Lao Tuệ, Đại Bồ-tát Kim Cang Cát Tường, Đại Bồ-tát Kim Cang Thủ, Đại Bồ-tát Diệu Cát Tường, Đại Bồ-tát Diệt Ác Thú, Đại Bồ-tát Trừ Nhất Thiết Phiền Não Tuệ, Đại Bồ-tát An Tường Bộ, Đại Bồ-tát Ly Thủ Xả, Đại Bồ-tát Chiên-đàn Hương, Đại Bồ-tát Hải Tuệ, Đại Bồ-tát Nan Thắng, Đại Bồ-tát Bảo Thắng, Đại Bồ-tát Tuệ Hạnh, Đại Bồ-tát Biện Tích, Đại Bồ-tát Diệu Hương, Đại Bồ-tát Từ Thị. Vô lượng các Đại Bồ-tát như vậy đều an trụ nơi pháp môn Chánh định giải thoát dững mãi, không thể nghĩ bàn do cũng chứng đắc được vô lượng âm thanh bất không, quán tất cả âm thanh nơi các cõi Phật vắng lặng an ổn, thọ mạng vô lượng nên được tiếng tốt, không chấp trước cũng không hủy hoại ba cõi, làm quyến thuộc với bậc Nhất thiết trí, sinh ra vô lượng các Tam-ma-địa, Tam-ma-địa bát-để, được viên mãn các nguyện, thấy đều đạt đến Bát-nhã ba-la-mật, được thân ngữ ý nghiệp bất không, được an trụ vào Trí Nhất thiết trí, vô lượng hạnh nguyện, hiểu rõ pháp môn giải thoát Không, Vô tướng, Vô nguyện. Chúng các Đại Bồ-tát như vậy đều đến dự hội này.

Bấy giờ, trong chúng hội, Đại Bồ-tát Phổ Hiền rời khỏi chỗ ngồi đứng dậy đảnh lễ chân Phật và thưa:

–Bạch Thế Tôn! Làm sao biết được pháp giới?

Phật dạy:

–Thiện nam! Pháp giới này vô tánh không thể biết được. Vì sao? Này thiện nam! Giống như hư không, lìa các hý luận, chẳng phải lìa các hý luận là chẳng phải chấp giữ, chẳng phải là xả bỏ, chẳng phải tánh, chẳng phải vô tánh, cũng không có xứ sở. Vì thế

nên nhận bết pháp giới như vậy.

Bồ-tát Phổ Hiền thưa:

–Bạch Thế Tôn! Có bao nhiêu Bồ-đề?

Phật dạy:

–Thiện nam! Bồ đề có vô lượng tướng không thể lường tính được.

Bồ-tát Phổ Hiền thưa:

–Bạch Thế Tôn! Làm sao phân biệt pháp giới?

Phật dạy:

–Thiện nam! Pháp giới vốn không có phân biệt.

Bồ-tát Phổ Hiền thưa:

–Bạch Thế Tôn! Nếu pháp giới không thể phân biệt thì làm sao chúng sinh phàm phu có thể hiểu biết được?

Phật dạy:

–Thiện nam! Có phân biệt tức là do tất cả chúng sinh mê muội nên đối với cái không phân biệt được dấy khởi phân biệt.

Bồ-tát Phổ Hiền thưa:

–Bạch Thế Tôn! Bồ-đề của Như Lai thâm sâu vi diệu như vậy thật là khó lãnh hội.

Phật dạy:

–Thiện nam! Đúng vậy, đúng như lời ông nói.

Phật lại bảo:

–Thiện nam! Bồ-đề là tất cả pháp, xa lìa các hý luận, vì vậy không có phân biệt.

Khi ấy, Đồng tử Diệu Cát Tường đang ngồi trong chúng hội liền đứng dậy đánh lễ Phật và thưa:

–Bạch Thế Tôn! Xin Thế Tôn giảng nói pháp môn Tổng trì Bảo quang minh cho chúng con.

Phật dạy:

–Thiện nam! Ông nay hãy hỏi Đại Bồ-tát Nhất Thiết Pháp Hải Biện Tài, Bồ-tát ấy sẽ giảng cho.

Lúc đó, ở trước Như Lai, Đồng tử Diệu Cát Tường chấp tay thưa:

–Bạch Thế Tôn! Như Lai là bậc Nhất thiết trí, thấy biết tất cả, tại sao Như Lai không thuyết giảng?

Phật dạy:

–Thiện nam! Vì đã có Đại Bồ-tát như vậy nên Như Lai không thuyết giảng.

Diệu Cát Tường thưa:

–Bạch Thế Tôn! Tại sao Như Lai không tự giảng nói, Như Lai bỏ chúng con sao?

Phật dạy:

–Thiện nam! Ta không bỏ cảnh giới hữu tình mà vì muốn hiển bày đối chiếu chỗ nêu giảng không thể nghĩ bàn của Bồ-tát ấy.

Đồng tử Diệu Cát Tường thưa:

–Bạch Thế Tôn! Cúi xin Như Lai từ bi thương xót mà giảng nói pháp môn Tổng trì Bảo quang minh cho chúng con.

Phật dạy:

–Thiện nam! Ông nên hỏi Bồ-tát Phổ Hiền, chắc chắn Bồ-tát ấy sẽ nói pháp môn đó cho ông.

Thiện nam! Nên biết Đại Bồ-tát này có trí tuệ vô lượng.

Đồng tử Diệu Cát Tường thưa:

–Nếu Như Lai bảo con hỏi Đại Bồ-tát Phổ Hiền thì con sẽ hỏi.

Phật dạy:

–Diệu Cát Tường! Ông hãy tự mình chứng đắc vô số pháp môn Tam-ma-địa, sao lại hỏi Như Lai?

Diệu Cát Tường thưa:

–Bạch Thế Tôn! Như hôm nay, chẳng những chỉ pháp của một Đức Phật giảng nói ra mà cho đến tất cả pháp thật tánh chân như của tất cả Như Lai giảng nói, con đều có thể ghi nhớ, thọ trì, không quên.

Phật dạy:

–Lành thay! Thiện nam! Ông nay đã khéo nêu bày!

Phật dạy:

–Diệu Cát Tường! Ông nên hỏi Đại Bồ-tát Phổ Hiền về pháp môn Tổng trì.

Khi ấy, Đồng tử Diệu Cát Tường thưa:

–Bạch Thế Tôn! Đại Bồ-tát Phổ Hiền này đã thấu hiểu về thật tướng của pháp hành Đại thừa.

Phật dạy:

–Này thiện nam! Các ông đều là con của bậc Đại Pháp vương tự tại thì sao khác nhau được. Các ông đã có phước đức vô lượng, thông đạt về pháp không, chứng đắc pháp môn chánh định giải thoát chẳng thể nghĩ bàn.

Khi ấy, Đồng tử Diệu Cát Tường vâng lời Phật dạy, đến trước Đại Bồ-tát Phổ Hiền, chấp tay cung kính, thưa:

–Phật tử! Xin hãy vì tôi mà giảng nói pháp môn nhị tự.

Bồ-tát Phổ Hiền đáp:

–Thiện nam! Ông hỏi pháp môn nhị tự nào?

Đồng tử Diệu Cát Tường thưa:

–Phật tử! Hai chữ Giác và người Giác, tướng ấy như thế nào?

Bồ-tát Phổ Hiền nói:

–Này Phật tử! Giác vốn vô tướng, vô tánh, chẳng thể nghĩ bàn, không có các thứ lớp, lìa các hý luận, cũng chẳng phải lìa hý luận, chẳng phải là chỗ bàn luận có thể đạt tới. Vì thế, tánh giác của chư Phật là như vậy.

Diệu Cát Tường thưa:

–Phật tử! Nếu Phật pháp chẳng phải là hý luận thì tại sao Phật pháp lại nói như thế?

Bồ-tát Phổ Hiền nói:

–Vì xa lìa ngôn ngữ nên nói như vậy.

Diệu Cát Tường hỏi:

–Vì sao xa lìa ngôn ngữ?

Bồ-tát Phổ Hiền đáp:

–Vì trí xa lìa mọi ngôn thuyết.

Diệu Cát Tường hỏi:

–Làm thế nào biết trí?

Phổ Hiền đáp:

–Trí vô tánh cũng chẳng phải là vô tánh.

Diệu Cát Tường hỏi:

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

–Tại sao trí vô tánh, cũng chẳng phải là vô tánh? Thế thì tại sao giảng nói pháp ba thừa?

Bồ-tát Phổ Hiền đáp:

–Pháp giới xa lìa cấu nhiễm làm sao nói được.

Đồng tử Diệu Cát Tường nói:

–Tại sao tất cả pháp cũng vô tánh, thế thì tại sao nói tánh của Như Lai, tánh của năm uẩn vô lậu là không thể thủ đắc? Thế nào là Bồ-đề có hý luận?

Bồ-tát Phổ Hiền đáp:

–Phật tử! Bồ-đề không có hý luận, chẳng phải xa lìa hý luận. Bồ-đề ấy có hý luận cũng chẳng phải là hý luận, tức chẳng phải thuộc ngôn ngữ, chẳng phải thuộc thuyết giảng.

Lúc ấy, Đức Thế Tôn khen ngợi Bồ-tát Phổ Hiền:

–Lành thay! Lành thay! Thiện nam! Như lời ông nói, pháp môn chẳng thể nghĩ bàn này thật là sâu xa, Huyền diệu, là lời nói chân thật mà trong cõi trời, người không có ai có thể thấu đạt.

Đồng tử Diệu Cát Tường thưa:

–Bạch Thế Tôn! Tất cả pháp đều không thể biết, không thể thấy được, không có pháp nào có thể nêu bày được.

Phật dạy:

–Thiện nam! Đúng vậy! Đúng vậy!

Bồ-tát Phổ Hiền lại thưa:

–Bạch Thế Tôn! Pháp môn thanh tịnh này khó hiểu, khó nhận biết được.

Phật dạy:

– Đúng vậy! Đúng vậy!

Lúc ấy, Bồ-tát Hải Tuệ thưa:

–Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Phổ Hiền đã khéo nêu bày về pháp môn thanh tịnh như vậy.

Phật dạy:

–Thiện nam! Đúng vậy. Lại nữa tất cả pháp đều thanh tịnh cũng như được tưới mát do trận mưa pháp lớn này.

Lúc ấy, Bình Đẳng Tịch Tĩnh Bà-la Đại Sa-la Tử thưa:

–Bạch Thế Tôn! Bồ-đề bình đẳng, không thể nghĩ bàn, xa lìa tướng văn tự, không thể thấy, lìa các sắc tướng.

Phật dạy:

–Thiện nam! Đúng vậy. Tánh của pháp giới xa lìa hết thảy các tướng.

Khi ấy, Đồng tử Diệu Cát Tường thưa:

–Bạch Thế Tôn! Vì sao tánh không lìa âm thanh, hình sắc, tướng tốt?

Phật dạy:

–Diệu Cát Tường! Tánh không lìa mọi âm thanh, hình sắc, lìa các ngôn thuyết, cũng chẳng phải là lìa ngôn thuyết.

Thiện nam! Pháp tánh đúng như vậy. Tánh không lìa văn tự nên nói là không, lại lìa lời nói nên nói là không. Không là tự tánh của tất cả các pháp.

Lúc đó, trưởng lão Xá-lợi-phất thưa:

–Bạch Thế Tôn! Như Lai quán Bồ-tát chứng đắc pháp này có được sự giải thoát biến hiện chẳng thể nghĩ bàn không?

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Phật bảo trưởng lão Xá-lợi-phất:

–So với trí tuệ của A-la-hán thì trí tuệ của Bồ-tát mới phát tâm sâu xa hơn, huống là trí tuệ của Bồ-tát này. Vì sao? Vì Bồ-tát mới phát tâm sẽ được thành Phật, còn A-la-hán cuối cùng cũng không thể đạt được.

Bấy giờ, Bồ-tát Nhất Thiết Pháp Tự Tại Vương thưa:

–Bạch Thế Tôn! Theo lời Phật dạy, con đã hiểu rõ. Thanh văn này đúng là không chứng đắc pháp Thanh văn.

Phật dạy:

–Thiện nam! Thanh văn không phải là chứng không đắc pháp Thanh văn.

Lại nữa, nếu so sánh trí tuệ giữa Thanh văn và Bồ-tát thì khác nhau, nên trí tuệ của hàng Thanh văn không sánh kịp.

Khi ấy, Diệu Cát Tường Thưa:

–Bạch Thế Tôn! Vì sao Như Lai nói Tôn giả Xá-lợi-phất đạt được trí tuệ bậc nhất?

Phật bảo Diệu Cát Tường:

–Như lời Ta nói, thật không nên thủ đắc.

Đồng tử Diệu Cát Tường nói với trưởng lão Xá-lợi-phất:

–Trưởng lão! Làm sao ông đạt được pháp Thanh văn?

Xá-lợi-phất thưa:

–Tôi không có chỗ đắc.

Diệu Cát Tường hỏi:

–Ông lẽ nào không phải là phàm phu chẳng?

Tôn giả Xá-lợi-phất đáp:

–Không.

Diệu Cát Tường hỏi:

–Tại sao ông cần phải học?

Xá-lợi-phất đáp:

–Tôi không có chỗ học.

Diệu Cát Tường hỏi:

–Làm sao ông được trí tuệ bậc nhất?

Xá-lợi-phất đáp:

–Tôi cũng không được.

Diệu Cát Tường lại hỏi:

–Ông chẳng phải là phàm phu, cũng chẳng phải là trí tuệ bậc nhất. Vậy ông là người gì?

Xá-lợi-phất đáp:

–Này thiện nam! Tôi cũng không biết. Trí tuệ của ông vô lượng, ví như biển cả. Vì thế tôi không thể so sánh với ông được.

Diệu Cát Tường bảo:

–Này Trưởng lão Xá-lợi-phất! Chớ nên nói như vậy! Ông tuổi cao, nhiều phước đức, vì sao lại khiêm nhường như vậy?

Xá-lợi-phất thưa:

–Tôi tuy lớn tuổi nhưng không có phước đức cũng không có chẳng đắc gì.

Lại nữa! Ví như tất cả sự sai biệt nơi vạn pháp, giống như ngọn núi cao lớn bị chà kim cương đập một lần thì tan nát như bụi. Này thiện nam! Ông cũng như vậy, trong mỗi lỗ chân lông có lượng trí tuệ số như vi trần. Nếu tất cả chúng sinh thấy đều như tôi thì

cũng không sinh kịp, huống chi chỉ có một mình tôi, vì thế tôi nay không dám nhận. Ví như con voi dữ, thân mình to lớn, sức lực rất mạnh, nhưng người ta dùng móc sắt thì có thể điều phục được nó. Tôi cũng như vậy. Vì sao? Vì ông có sức trí tuệ lớn, còn sức tôi rất yếu kém. Các ông giống như rồng lớn, làm sao sức tôi so sánh với các vị được.

Trưởng lão Xá-lợi-phất thưa:

–Bạch Thế Tôn! Như người mù bẩm sinh muốn đến các nơi khác nhưng trên đường đi, nhất định người ấy không thể nhìn thấy thành ấp đó, thế thì làm sao có thể đi khắp nơi? Cũng vậy, con đối với Bồ-tát Diệu Cát Tường cũng như người mù bẩm sinh kia. Phật đạo sâu xa, vi diệu làm sao biết được.

Phật bảo Xá-lợi-phất:

–Ông chớ nói vậy! Oai đức của Như Lai có thể làm cho tất cả chúng sinh vừa nghe qua liền đạt được pháp này, huống chi là ông đã chứng đắc chánh định chẳng thể nghĩ bàn ấy.

Lúc Đức Thế Tôn giảng nói về pháp này, trong hàng trời, người có chín vạn hai ngàn chúng sinh đều chứng được pháp đó.

Bấy giờ, nương vào oai thần của Phật, Bồ-tát Pháp Tuệ nhập Tam-muội tên là Bồ-tát Vô biên tương ứng bảo quang minh. Sau đó, nhập vào mười phương thế giới nhiều như số vi trần nơi mười ngàn cõi Phật. Nơi mỗi mỗi phương đều có chư Phật Thế Tôn nhiều như số vi trần nơi mười ngàn cõi Phật. Tất cả chư Phật đều hiện tiền.

Lúc đó, chư Phật Thế Tôn bảo Bồ-tát Pháp Tuệ:

–Một phương như thế thì mười phương cũng như vậy.

Chư Phật Thế Tôn khen ngợi:

–Lành thay! Lành thay! Pháp Tuệ! Ông có thể nhập vào Tam-ma-địa Bồ-tát vô biên tương ứng này.

Lại nữa, thiện nam! Khi ấy, ở mỗi mỗi phương đều có ngôi vị Như Lai nhiều như số vi trần nơi mười ngàn cõi Phật trong mười phương. Tất cả các Như Lai ấy đều có chung một hiệu là Thế Tôn Tỳ-lô-giá-na Như Lai, do diệu lực oai đức ban đầu nên được thiện lợi lớn cho đến chuyển pháp luân, chư Phật ấy đồng nói bài kệ rằng:

*Phật trí vốn thanh tịnh
Ở khắp các pháp giới
Quán sát cõi chúng sinh
Thể nhập trí vô ngại
Pháp tương ứng tột bậc
Tất cả ngôn ngữ hay
Mau đắc Nhất thiết trí
Được viên mãn các pháp
Đủ trí tuệ ba đời
Khéo nói pháp như vậy.*

Thiện nam! Nhờ sức oai thần của Phật nên ông nói pháp môn thập trụ của Bồ-tát.

Khi đó, chư Phật Thế Tôn đều dùng trí vô ngại chiếu khắp. Bồ-tát Pháp Tuệ lại được pháp môn chánh định gọi là Vô ngại, vô đoạn, pháp chẳng không, trí chẳng không, vô lậu, vô tế, vô tận, vô lai, vô khứ, vô biên, bản tánh không vướng mắc, chư Phật Thế Tôn đều đưa tay phải xoa nơi đỉnh đầu của Bồ-tát Pháp Tuệ. Được chư Phật nơi xoa đỉnh rồi, Bồ-tát Pháp Tuệ xuất định, bảo các Bồ-tát:

–Các Phật tử! Dòng tộc, họ hàng của Bồ-tát rộng lớn vô lượng, khắp cả pháp giới,

hư không giới. Đại Bồ-tát đã sinh trong dòng họ của Như Lai quá khứ, đang sinh trong dòng họ của Như Lai hiện tại, sẽ sinh trong dòng họ của Như Lai vị lai.

Các Đại Bồ-tát ấy nói với Bồ-tát Pháp Tuệ:

–Phật tử! Theo như ông nói, tại sao các Đại Bồ-tát ấy được sinh trong dòng họ của Như Lai đời quá khứ, hiện tại, vị lai? Tại sao nói Bồ-tát ấy chứng đắc Bồ-tát trụ?

Các Đại Bồ-tát ấy bảo Bồ-tát Pháp Tuệ:

–Lành thay! Xin Bồ-tát hãy vì chúng tôi mà giảng nói pháp môn thập trụ của Bồ-tát.

Bồ-tát Pháp Tuệ nói:

–Các Phật tử! Pháp môn này chư Phật quá khứ đã nói, chư Phật hiện tại đang nói, chư Phật vị lai sẽ nói. Thực hành pháp thập trụ của Bồ-tát là gì? một là Phát tâm trụ, hai là Trị địa trụ, ba là Tương ứng trụ, bốn là Sinh quý trụ, năm là Phương tiện cụ túc trụ, sáu là Chánh tâm trụ, bảy là Bất thoái trụ, tám là Đồng chân trụ, chín là Vương tử trụ, mười là Quán đỉnh trụ. Nay Phật tử! Đó là pháp hành thập trụ của Bồ-tát. Chư Phật Thế Tôn trong ba đời quá khứ, hiện tại, vị lai đã nói, đang nói, sẽ nói.

Phật tử! Thế nào là Bồ-tát Phát tâm trụ?

Nghĩa là Bồ-tát này được thấy sắc tướng trang nghiêm, rực rỡ thù thắng, rộng lớn không ai bằng của chư Phật Thế Tôn. Chư Phật thuyết pháp rộng lớn, giáo hóa chúng sinh vô lượng. Bồ-tát này thấy sự biến hiện rộng lớn như vậy, lại nghe pháp rộng lớn chưa từng có, lại thấy sự khổ não của chúng sinh, vì thế Bồ-tát phát tâm Vô thượng Bồ-đề. Vì cầu Nhất thiết trí, Nhất thiết tướng trí của Như Lai, do đó gọi thứ nhất là Phát tâm trụ. Lại tu học mười Lực, những gì là mười?

1. Xứ phi xứ trí lực.
2. Quá hiện vị lai phước nghiệp báo trí lực.
3. Thiên định giải thoát Tam-muội trí lực.
4. Chí nhất thiết xứ đạo trí lực.
5. Vô số chủng chủng giới trí lực.
6. Vô số chủng chủng thắng giải trí lực.
7. Căn thắng liệt trí lực.
8. Túc trụ ức niệm trí lực.
9. Thiên nhãn trí lực.
10. Vô lậu trí lực.

Bồ-tát mới phát tâm nên học mười Trụ lực này. Vì Bồ-tát mới phát tâm ở trong tất cả thời đều cung kính cúng dường chư Như Lai; vì Bồ-tát ấy an trú nơi sự xưng tán Như Lai, vì Bồ-tát ấy là vị chủ nhân tối thượng bậc nhất trong thế gian; Bồ-tát mong cầu trí tuệ tối thượng vô lượng của Phật. Vì cầu Tam-ma-địa tương ứng với tịch tĩnh; vì xa lìa luân hồi, vì chuyển bánh xe chánh pháp; vì nhằm cứu độ tất cả chúng sinh khổ não. Vì sao? Vì cầu pháp chân thật nên phát tâm, vì thường được thân cận các bậc Thiện tri thức nghe pháp, xa lìa sự tán loạn, vì vậy được gọi là Bồ-tát Phát tâm trụ.

Thế nào là Bồ-tát Trị địa trụ?

Phật tử! Bồ-tát Trị địa trụ là Bồ-tát vì chúng sinh trước hết phát mười loại tâm. Đó là: Tâm Tín, tâm Niệm, tâm Tinh tấn, tâm Tuệ, tâm Nguyện, tâm Giới, tâm Hộ pháp, tâm Xả, tâm Định, tâm Hồi hướng.

Vì Bồ-tát Trị địa trụ này thường luôn niệm về sự hiểu không dứt, thường thích phụng sự, cúng dường, thân cận các bậc Thiện tri thức ở mọi lúc, vì thường chánh niệm,

tĩnh giác; vì nói lời khiêm nhường, cung kính; vì cầu trí tuệ vô úy, kiên cố; vì hướng đến Trí Bồ-đề; vì cầu tịch tĩnh, dững mãnh; vì cầu diệu pháp, xa lìa các hư vọng; vì tâm không mê lầm. Vì sao? Vì phát tâm thành thật như vậy, vì cầu tất cả Phật pháp, cho đến tùy nơi nào có Thánh pháp thì tự mình đến đó, thường thân cận các bậc Thiện tri thức để nghe pháp, xa lìa tán loạn, không bao giờ dừng bỏ. Vì vậy, gọi là Bồ-tát Trì địa trụ.

Thế nào là Bồ-tát Tương ứng trụ?

Bồ-tát hành tương ứng trụ này có mười pháp quán cầu nhất thiết pháp. Đó là cầu tất cả pháp vô thượng, xa lìa tất cả lo buồn khổ não, quán pháp không có tự tánh, tánh không không có thể tướng, tất cả pháp không thường còn, tất cả pháp không thể lường tính được, xa lìa tất cả nghi hoặc, không thể cải biến được, chẳng phải có, chẳng phải không, chẳng phải lấy, chẳng phải bỏ.

Bồ-tát tương ứng trụ lại phải quán tất cả các giới: Chúng sinh giới, pháp giới, thế giới, địa giới, thủy giới, hỏa giới, phong giới, hư không giới, Dục giới, Sắc giới, Vô sắc giới đều bình đẳng. Vì sao? Vì tự tánh tất cả pháp bình đẳng, vì đến khắp mười phương cầu thắng pháp, ở trước chư Phật thân cận nghe pháp, thọ trì, xa lìa các niệm tán loạn liên tục không gián đoạn. Vì vậy gọi là Bồ-tát Tương ứng trụ.

Thế nào gọi là Bồ-tát Sinh quý trụ?

Đó là Bồ-tát được sinh mười thứ tịnh nghiệp viên mãn, hiểu rõ lời Phật dạy. Mười pháp là: Bồ-tát này thuyết pháp, chúng sinh đều tôn kính, lãnh thọ, dần dần tăng trưởng tâm kiên cố không thoái lui, thông suốt các pháp, quán các thế gian không hoại diệt, quán tất cả tánh của nghiệp, xa lìa vọng tưởng, quán các quả báo, không chấp thủ, không xả bỏ, quán luân hồi không có tướng tới lui, quán Niết-bàn trong lặng tịch tĩnh. Vì Bồ-tát Sinh quý trụ quán pháp Phật quá khứ bình đẳng, luôn luôn nghĩ không quên; vì quán pháp Phật vị lai bình đẳng, nguyện sẽ học; vì quán pháp Phật hiện tại bình đẳng, siêng năng tu tập. Vì quán pháp của chư Phật bình đẳng như vậy, cho nên ở trong ba đời quá khứ, vị lai, hiện tại đều được hòa nhập, tu tập như vậy, nhớ nghĩ không quên, ân cần cung kính tất cả pháp Phật. Bồ-tát quán học Phật pháp quá khứ, vị lai, hiện tại bình đẳng, tăng trưởng. Bồ-tát Sinh quý trụ quán sát như vậy, hồi hướng đến tất cả Phật pháp, vì đều tu tập tăng trưởng bình đẳng rộng khắp. Vì sao? Vì ba đời bình đẳng tối thắng chân thật, không hư dối, cho đến nghe nơi nào có pháp như vậy thì đích thân mình đến tìm cầu, siêng năng học hỏi, tâm không tán loạn niệm niệm liên tục không hề gián đoạn. Thế nên gọi là Bồ-tát Sinh quý trụ.

Thế nào gọi là Bồ-tát Phương tiện cụ túc trụ?

Bồ-tát hành Phương tiện cụ túc trụ, quán vô lượng, vô biên, a-tăng-kỳ chẳng thể nghĩ bàn về cõi chúng sinh không gì sánh, giống như hư không không sinh, không diệt, tự tánh thanh tịnh, bình đẳng với chân đế pháp tánh. Bồ-tát quán sát tất cả chúng sinh như vậy gọi là Bồ-tát hành Phương tiện cụ túc trụ. Bồ-tát này có mười việc tu hành nghiệp lành, làm phương tiện tạo lợi ích cho tất cả chúng sinh. Đó là làm cho tất cả chúng sinh không thoái chuyển tâm Vô thượng Bồ-đề, thương yêu chúng sinh không bỏ, làm lợi lạc cho tất cả chúng sinh, thương xót tất cả chúng sinh, muốn làm cho chúng sinh đều được đạo giải thoát chẳng thể nghĩ bàn, tẩy sạch tất cả nghiệp chướng cấu uế của chúng sinh, thân phục tất cả chúng sinh, muốn làm cho tất cả chúng sinh vui vẻ, không chán nản, dùng các phương tiện để hướng dẫn các chúng sinh, muốn làm cho tất cả chúng sinh đạt được Niết-bàn tịch diệt, an lạc. Bồ-tát hành Phương tiện cụ túc trụ này nghe nơi nào có pháp này thì đích thân đến tìm cầu học hỏi, tu tập, mỗi niệm liên tục

tâm không tán loạn. Đó gọi là Bồ-tát Phương tiện cụ túc trụ.

Thế nào gọi là Bồ-tát Chánh tâm trụ?

Bồ-tát hành Chánh tâm trụ có mười pháp cần phải ưa nghe, siêng năng tìm cầu, đối với Phật pháp được chánh tâm trụ. Đó là nói Phật có sắc, không sắc, đối với Phật pháp được chánh tâm trụ; nói pháp có sắc không sắc, đối với Phật pháp được chánh tâm trụ, như vậy cho đến nói cảnh giới của chúng sinh, cảnh của đại sinh chúng sinh, cảnh giới của chúng sinh có phiền não, cảnh giới của chúng sinh không có phiền não, cảnh giới của chúng sinh dễ hóa độ, cảnh giới của chúng sinh khó hóa độ, cho đến đại pháp giới, pháp giới xuất sinh, cảnh giới hữu sắc, cảnh giới vô sắc, cảnh giới hữu pháp, cảnh giới vô pháp. Bồ-tát hành Chánh tâm trụ như thế cho đến ở trong Phật pháp được nghe pháp này, đó là Bồ-tát chứng đắc chánh tâm trụ. Lại nữa, Bồ-tát này nhờ nghe mười thứ pháp nên thể nhập nghĩa lý, siêng năng tìm cầu cho đến nghe tất cả pháp vô thượng cũng đều tu học. Đó là vô tướng, vô tánh, vô thật, vô nhiễm, xa lìa, không chấp trước, không có tự tánh, như huyễn, như mộng, xa lìa các nghi hoặc. Nhờ nghe tất cả pháp như vậy, nên Bồ-tát siêng năng tu tập. Vì sao? Vì Bồ-tát hành Chánh tâm trụ này thể nhập pháp môn chân thật. Như vậy cho đến nghe nơi nào nói pháp như thế, Bồ-tát đều đích thân đến tìm cầu học hỏi, siêng năng tu tập, niệm niệm liên tục, tâm không tán loạn. Đó gọi là Bồ-tát Chánh tâm trụ.

Thế nào là Bồ-tát Bất thoái trụ?

Bồ-tát hành Bất thoái trụ này nghe mười pháp không chấp trước, đối với Phật pháp tâm không thoái chuyển. Mười pháp là: Nghe chẳng phải có Phật, cũng chẳng phải không có Phật, Bồ-tát này đối với Phật pháp tâm không thoái chuyển; chẳng phải có pháp cũng chẳng phải không có pháp, đối với Phật pháp tâm không thoái chuyển; Chẳng phải có Bồ-tát cũng chẳng phải không có Bồ-tát, đối với Phật pháp tâm không thoái chuyển; chẳng phải chấp thủ nơi Bồ-tát, cũng chẳng phải không chấp thủ nơi Bồ-tát, chẳng phải xa lìa hạnh Bồ-tát, cũng chẳng phải không xa lìa hạnh Bồ-tát. Bồ-tát chẳng phải là có ra đời, cũng chẳng phải là không ra đời, đối với Phật pháp, tâm không thoái chuyển. Chư Phật quá khứ chẳng phải đi, cũng chẳng phải không đi. Chư Phật vị lai chẳng phải đến, cũng chẳng phải không đến. Chư Phật hiện tại chẳng phải trụ, cũng chẳng phải không trụ. Trí tuệ của chư Phật ba đời như vậy là bình đẳng một tướng, vô tướng, chẳng phải tận cùng, cũng chẳng phải không cùng tận, xa lìa các chướng ngại. Bồ-tát nghe pháp như vậy nên chẳng phải đối với Phật pháp tâm không thoái chuyển. Đó gọi là Bồ-tát Bất thoái trụ.

Bồ-tát này lại nghe mười pháp khác có thể tu tập. Đó là: vì nghe một hay nhiều chúng sinh siêng năng tu tập tất cả các pháp. Thắng nghĩa đế này là vì một hay nhiều duyên khởi nên là Thắng nghĩa đế. Tức là tánh vô tánh, tức tướng vô tướng, tức hữu sắc tức vô sắc, xa lìa các tướng tốt, tâm quyết định siêng năng tu tập. Vì sao? Vì nghe nhân quả của tất cả các pháp như vậy nên thông suốt, các pháp chân thật vô ngại. Như vậy cho đến nghe ở nơi nào nói pháp như thế, Bồ-tát liền đích thân đến tìm cầu học hỏi tu tập, niệm niệm liên tục, tâm không tán loạn. Vì thế gọi là Bồ-tát Bất thoái trụ.

Thế nào gọi là Bồ-tát Đồng chân trụ?

Bồ-tát Đồng chân trụ được mười pháp. Đó là: được thân nghiệp thanh tịnh, khẩu nghiệp thanh tịnh, ý nghiệp thanh tịnh, quán sát được sự khởi động tâm niệm của tất cả chúng sinh, chỗ bố thí của các chúng sinh ấy Bồ-tát đều biết, có thể biết sự giải thoát

chúng sinh như vậy, có thể biết các loại giới của chúng sinh, pháp giới, thế giới, địa giới, thủy giới, hỏa giới, phong giới, hư không giới, Dục giới, Sắc giới, Vô sắc giới. Các cõi như vậy, Bồ-tát đều biết rõ, dùng thần thông nhanh nhẹn, tùy niệm mà sinh đến, đó gọi là Bồ-tát Đồng chân trụ.

Lại nữa, Bồ-tát này nghe mười thứ pháp có thể tu tập. Đó là: nghe trí tuệ nơi tất cả cõi Phật, sự chấn động nơi tất cả cõi Phật, quán tất cả cõi Phật, tìm cầu nơi tất cả cõi Phật, du hành nơi tất cả cõi Phật, đi đến vô số thế giới, học hỏi vô số nghĩa lý, xa lìa các loại tự tánh sai khác, phát tâm trong một niệm có thể đi khắp vô số cõi Phật để nghe pháp tu tập. Vì sao? Vì nghe pháp chân thật như vậy, nên thông suốt, hiểu rõ về đệ nhất nghĩa cho đến nghe nơi nào thuyết pháp này, Bồ-tát đều đích thân đến tìm cầu học hỏi, tu tập, niệm niệm liên tục, tâm không tán loạn. Đó gọi là Bồ-tát Đồng chân trụ.

Thế nào gọi là Bồ-tát Pháp vương tử trụ?

Bồ-tát hành Pháp vương tử trụ có mười thứ pháp đều biết rõ. Đó là: biết nơi sinh ra của tất cả chúng sinh, có thể biết phiên nảo của tất cả chúng sinh, có thể biết sự tham đắm của tất cả chúng sinh, có thể biết xứ sở của tất cả chúng sinh, có thể biết pháp thâm sâu vi diệu của tất cả chư Phật, có thể biết tánh chân thật nơi phương tiện của chư Phật, có thể biết các pháp sai biệt trong thế giới, có thể biết trí tuệ của chư Phật trong ba đời quá khứ, vị lai, hiện tại, có thể biết pháp rộng lớn không bền chắc của tất cả thế gian, có thể biết chân tánh như như trong lặng tịch tĩnh. Vì vậy gọi là Bồ-tát hành Pháp vương tử trụ. Bồ-tát này lại có mười thứ pháp cần phải siêng năng tu tập. Đó là: khéo học tất cả các hoạt động của vương thành, khéo học tất cả lễ nhạc của vương thành, khéo học tất cả sự an trụ trong vương thành, khéo vào tất cả vương thành, có thể tự tại du hành khắp tất cả vương thành, trụ vào quán đỉnh Pháp vương, trụ vào sự quán sát của Pháp vương, đạt được lực tự tại của Pháp vương, kế thừa ngôi Pháp vương, được sự biện thuyết Pháp vương. Vì sao? Vì tu tập tất cả các pháp chân thật vô ngại. Như vậy, cho đến nghe ở nơi nào nói pháp này, Bồ-tát đều đích thân đến tìm cầu, học hỏi, tu tập niệm niệm liên tục, tâm không tán loạn. Đó gọi là Bồ-tát Pháp vương tử trụ.

Thế nào gọi là Bồ-tát Quán đỉnh trụ?

Bồ-tát này chứng đắc mười loại thần thông. Đó là: Có thể làm cho các sự vật trong vô số thế giới chuyển động, có thể chiếu sáng vô số thế giới, có thể quán sát vô số thế giới, có thể cùng một lúc nhất tâm tu tập trong vô lượng thế giới, có thể ở trong vô số thế giới thành tựu các nghiệp thiện, đồng thời có thể biết được tâm của các chúng sinh sai biệt ở vô lượng thế giới, cùng một lúc có thể hành vô số tâm hành của mỗi mỗi chúng sinh trong vô số thế giới, đồng thời có thể hiểu rõ các thứ căn, khí của mỗi chúng sinh trong vô lượng thế giới, có thể giáo hóa vô số chúng sinh trong vô lượng thế giới, có thể biết được tác dụng nơi tâm của vô số chúng sinh.

Lại nữa, Bồ-tát quán đỉnh trụ này bí mật thực hành các Phật sự không ai có thể biết được. Vì sao? Vì thân nghiệp không thể biết, khẩu nghiệp không thể biết, ý nghiệp không thể biết, biến hiện không thể biết, quán sát các thứ biến hóa không thể biết, quán hành động trong quá khứ không thể biết, hành động trong mỗi sát-na đều không thể biết, quán trí tuệ không thể biết, tâm ý không thể biết, dụng nơi Nhất thiết trí không thể biết. Bồ-tát hành quán đỉnh trụ địa cho đến Bồ-tát Pháp vương tử vị đều không thể biết. Lại nữa, Bồ-tát quán đỉnh vị lãnh hội mười trụ của Đức Thế Tôn. Đó là: Trí ba đời, trí Phật, trí Pháp, trí phân biệt pháp giới, trí trung biên nơi pháp giới, trí nhận biết hết thấy thế giới vô lượng bình đẳng với pháp giới, trí quán sát soi chiếu tất cả thế giới, trí viên

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

mãn tất cả chúng sinh, trí nhất thiết pháp, trí Phật vô biên. Bồ-tát này trụ vào trí của tất cả chư Phật. Vì sao? Vì Bồ-tát này nghe tất cả diệu lý thật tế nơi Trí, đó gọi là Bồ-tát Quán đỉnh trụ.

